Peluuri

Lausunto

31.07.2026

Asia: VN/27332/2023-SM-316

Lausuntopyyntö rahapelilakiin sisältyvien asetuksenantovaltuussäännösten nojalla annettavista asetusluonnoksista

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yksinoikeustoimiluvanhaltijan rahapelien toimeenpanosta

Sisäministeriö on pyytänyt Peluurilta ja Sininauhaliitolta lausuntoa rahapelilakiin sisältyvien asetuksenantovaltuussäännösten nojalla annettavista asetusluonnoksista. Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta. Tämä lausunto on Peluurin ja Sininauhaliiton yhteinen.

Rahapelilain tarkoituksena on taata rahapeleihin osallistuvien oikeusturva, estää rahapeleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja. Peluuri ja Sininauhaliitto ovat aikaisemmissa lausunnoissaan rahapelilain uudistamisesta todenneet, ettei lainsäädäntö riittävällä tavalla huomioi sen keskeistä tavoitetta, eli rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä. Asetustasoinen sääntely on keskeinen osa sääntelyn kokonaisuutta. Tilanteessa, jossa kaikkein haitallisimpien pelien tarjonta, näkyvyys ja saatavuus lisääntyy ja muu lainsäädäntö ei täytä tarkoitustaan, tulisi asetustasoiseen sääntelyyn kiinnittää erityistä huomioita. Peluuri ja Sininauhaliitto katsovat, että esitetyt rahapelien toimeenpanon asetukset eivät riittävällä tavalla vastaa tähän tarpeeseen toimintaympäristön muuttuessa.

Vaikka rahapelitoimiluvan piiriin on siirtymässä kaikkein haitallisimmat pelit, jää myös yksinoikeustoimiluvan piiriin korkean riskin rahapelejä, joiden sääntelyn tulee vastata niiden haittapotentiaalia. Rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tulee tarkastella kokonaisuutena, johon myös yksinoikeustoimiluvan alaiset pelit kuuluvat.

Keskeiset huomiot:

1§ säätelee pelien palautusprosentteja. Palautusprosenttia on pidetty yhtenä keskeisenä pelaajalle kerrottavana tuoteinformaationa, vaikka todellisuudessa sen tarjoama informaatio on isolle osalle pelaajista vaikeasti hahmotettavissa. Palautusprosentin osalta tulisi nykyistä selkeämmin ilmaista, että kyseessä on enemmänkin pelaajan keskimääräinen tappio.

8§ määrittelee rahapeliautomaattien enimmäismäärät. Luonnoksessa ehdotetut määrät ovat nykyisiä enimmäismääriä matalammat, mutta selkeästi korkeammat kuin nykyisten automaattien todellinen määrä. Peluuri/Sininauhaliitto pitää haittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta ongelmallisena, että asetus mahdollistaa automaattien lisäämisen nykyisestä. Peluuri/Sininauhaliitto muistuttaa, että rahapeliautomaatit ovat erityisen korkean riskin pelejä, eikä niiden saatavuutta tule nykyisestä lisätä.

Peluuri ja Sininauhaliitto ovat jo aikaisemmissa lausunnoissaan todenneet, että pelipisteiden rahapeliautomaatit tulisi kokonaisuudessaan siirtää erillisiin valvottuihin pelisaleihin ja luopua nykyisestä hajasijoittelumallista. Myös hallitusohjelmaan oli kirjattu tarve selvittää pelikoneiden siirtämistä erillisiin valvottuihin tiloihin. Jos tutkimusnäytön ja pelihaitta-asiantuntijoiden näkemysten vastaisesti hajasijoittelumallista halutaan kuitenkin pitää kiinni, hajasijoitettujen automaattien määrää tulee rajoittaa ehdotettua tiukemmin. Lisäksi niiden aukioloaikoja tulee asetustasolla rajoittaa vähintään siten, että se vastaa nykyisiä aukioloaikoja (klo 9–21).

9§ määrittelee pelisalien enimmäismäärän 60 pelisaliin, mikä on selkeästi matalampi kuin aikaisempi enimmäismäärä, mutta korkeampi kuin pelisalien nykyinen määrä. Pelisalien määrää ei tule lisätä nykyisestä ja tämä tulisi huomioida myös asetuksen enimmäismäärässä. Lisäksi pelisalien enimmäisaukioloaikoja tulisi säännellä asetustasoisesti, eikä jättää niitä yksinoikeustoimiluvanhaltijan itsensä määriteltäväksi.

10§ Peluuri/Sininauhaliitto pitää perusteltuna vähentää pelikasinoiden enimmäismäärän yhteen.

11§ määrittelee pelikasinon sallitun aukioloajan kaikkina viikonpäivinä kello 12:sta kello 04:ään. Tämä on nykyistä käytäntöä laajempi aukioloaika. Peluuri/Sininauhaliitto ei pidä aukioloajan laajentamisen mahdollistamista perusteltuna.

12§ määrittelee pelipisteisiin ja pelisaleihin sijoitettujen rahapeliautomaattien pelejä koskevat yhteiset tappiorajat vuorokausi-, kuukasi- ja viikkotasolla. Ehdotetut rajat ovat huomattavan korkeita, eikä niitä voida pitää pelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen kannalta perusteltuina. Rajoja asettaessa tulee huomioida suomalaisten mediaanitulot, tutkimusnäyttöön perustuvat rahapelaamisen riskirajat, joiden mukaan rahapelaamisen ei tulisi käyttää enempää kuin 2 prosenttia henkilön nettotuloista sekä se, että kyseiset pelit edustavat vain osaa suomalaisille tarjolla olevista korkean riskin rahapeleistä. Nykyisin Veikkaus Oy:n enimmäistappiorajojen piiriin kuuluu rahapeliautomaatteja laajempi määrä pelejä, joten käytännössä ehdotus heikentää tilannetta

verrattuna nykyiseen tasoon. Peluuri/Sininauhaliitto katsoo, että enimmäistappiorajojen tulisi olla merkittävästi ehdotettua matalammat ja niiden tulisi kattaa vähintään nopearytmisen onnenpelit nykyisellä tasolla. Pelaajalle tulisi olla pakollista asettaa itse määrittelemänsä (pakollista tappiorajaa matalammat) tappiorajat päivä-, kuukausi- ja vuositasolla

Lausunto luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi yksinoikeustoimiluvanhaltijan rahapelien pelisäännöistä

Pelaamista koskevissa rajoituksissa määritellään pelitilin enimmäissaldoksi 20 000 euroa, mikä vastaa voimassa olevaa sääntelyä. Koska yksinoikeuslupatoimijan pelitili koskisi jatkossa ainoastaan onnenpelejä ja selkeästi nykyistä vähäisempää pelivalikoimaa, tulisi pelitilillä olevaa enimmäissaldoa laskea merkittävästi ehdotetusta.

Ongelmallisesti pelaaville isot voitot (ja pelitilillä olevat suuret rahasummat) ovat riskitekijä ja usein kiihdyttävät pelaamisen kierrettä, jossa voitot pelataan pois nopeasti, minkä jälkeen pelaaminen jatkuu ja tappiot kasvavat. Tästä syystä suuremmat voitot (esim. yli 2000 euroa) tulisi maksaa pelitilin sijaan suoraan siihen liitetylle pankkitilille siten, ettei siirtäminen takaisin pelitilille olisi heti mahdollista. Tämä vähentäisi riskiä voittojen uudelleenpelaamiseen.

Rahapelien pelisäännöissä määritellään, että niiden voitto voi olla yhtä suuri, suurempi tai pienempi kuin peliin sijoitettu panos. Tosiasiallista taloudellista tappiota ei tule esittää pelissä voittona, eikä rahapeliautomaattipelin voiton tulisi olla pienempi kuin peliin sijoitettu panos.

Aikamuistutus on rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulmasta perusteltu ja kannatettava. Aikamuistutusta sähköisiin rahapeleihin tulisi täydentää säännöllisellä pakollisella pelitauolla, jonka aikana pelaaminen ei olisi mahdollista. Ajan lisäksi pelaajaa tulisi muistuttaa myös omasta pelikulutuksesta erillisellä saldomuistutuksella. Molemmissa muistutuksissa tulisi näkyä kumulatiivinen kertymä (aika pelisessio + kuukausitasolla ja pelikulutus kuukausitasolla).

Peluuri/ Sininauhaliitto eivät pidä perusteltuina, että yksioikeuslupatoimijan korkean riskin pelejä säännellään rahapelitoimilupatoimijoiden pelejä kevyemmin. Vähintään raha-automaattipelien osalta sääntelyn tulisi olla yhdenmukaista ja rahapeliautomaatteihin tulisi lisätä rajoituksia koskien kierrosnopeutta, autoplay-ominaisuutta, samanaikaispelaamista sekä haitallisia ja harhaanjohtavia audiovisuaalisia elementtejä.

Rahapeliautomaattien houkuttelevuutta etenkin muualla kuin pelisaleissa tulisi vähentää kieltämällä audiovisuaalisten tehosteiden käyttö silloin kun automaattia ei pelata. Automaateissa tulisi olla selkeästi näkyvillä tietoa pelaamisen ikärajasta, riskeistä sekä tietoa avun hakemisen tueksi.

Lausunto luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi rahapelien voittojen lunastamisen määräajan alkamisesta

Ei lausuttavaa

Lausunto luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi rahapelitoimiluvanhaltijan rahapelien toimeenpanosta

Peluuri/Sininauhaliitto haluavat kiinnittää huomiota seuraaviin pelihaittojen kannalta olennaisiin kohtiin.

1§ Suurimmat sallitut panokset

Nuoret ovat erityisessä riskissä pelihaitoille, joten Peluuri/ Sininauhaliitto pitävät alle 25-vuotiaiden matalampia sallittuja panoksia perusteltuina. Kokonaisuudessaan maksimipanokset ovat kuitenkin huomattavan korkeat. Huomioiden netissä pelattavien automaattipelien erityisen haitallisuuden, ei ole perusteltua, että niiden maksimipanos on merkittävästi kivijalka-automaatteja korkeampi.

4§ Sähköisiä raha-automaattipelejä koskevat rajoitukset

Peluuri/ Sininauhaliitto kannattavat kieltoa pelaamisen automaattiselle käynnistymiselle (autoplay), useamman automaattipelin samanaikaisen pelaamisen estämistä sekä ehdotettua pelien audiovisuaalisten ominaisuuksien sääntelyä, mutta katsoo, että kohdassa ehdotettu pelikierroksen minimikesto (2,5 s) on liian nopea ja sitä tulisi hidastaa (esim. 4-5 s). Etenkin yhdistettynä 1§:ssä ehdotettuihin varsin korkeisiin suurimpiin sallittuihin panoksiin nopea kierrosnopeus lisää peleihin hävittyjä summia ja sen myötä pelaamisen haittoja. Lisäksi tulisi kieltää panosta pienemmän arvontatuloksen esittäminen voittona sekä siihen liittyvät audiovisuaaliset elementit.

5§ Ilmoitus pelaajan valintojen vaikutuksista arvonnan lopputulokseen

Peluuri/ Sininauhaliitto pitävät tärkeänä, että pelaajalla on tieto siitä, että hänen valinnoillaan ei ole vaikutusta pelin arvonnan lopputulokseen. Pelaajalle viestimiseen ei kuitenkin riitä pelkkä tieto pelisäännöissä, vaan tiedon tulee olla näkyvillä pelaamisen aikana vähintää niissä kohdissa, joissa valintatilanteita esiintyy.

6§ Peliajan aikamuistutus

Peluuri/Sininauhaliitto pitävät aikamuistutusta rahapelihaittojen ehkäisyn näkökulmasta kannatettavana. Aikamuistutusta sähköisiin rahapeleihin tulisi täydentää säännöllisellä pakollisella pelitauolla, jonka aikana pelaaminen ei olisi mahdollista. Ajan lisäksi pelaajaa tulisi muistuttaa myös omasta pelikulutuksesta erillisellä saldomuistutuksella. Molemmissa muistutuksissa tulisi näkyä kumulatiivinen kertymä (aika/pelisessio + kuukausi ja pelikulutus kuukausitasolla).

Muita huomioita:

- Pelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen näkökulmasta ehdotuksen keskeinen puute on, ettei asetuksissa käytetä mahdollisuutta säätää valtioneuvoston asetuksella toimiluvanhaltijakohtaisista tappiorajoista. Rajoja asettaessa tulisi huomioida suomalaisten mediaanitulot, tutkimuksiin perustuvat rahapelaamisen riskirajat, joiden mukaan rahapelaamisen ei tulisi käyttää enempää kuin

2 prosenttia henkilön nettotuloista sekä se, että tappiorajat ovat toimilupakohtaisia ja pelaajalla on mahdollista olla lukuisia pelitilejä. Peluuri/ Sininauhaliitto muistuttaa, että eduskunta (HaVM 28/2025 vp) edellytti omassa lausumassaan, että valtioneuvosto selvittää mahdollisuudet peliestorekisteriin perustuvaan järjestelmään, jossa pelaaja voisi asettaa itselleen keskitetyn kaikkia pelintarjoajia koskevan yhteisen tappiorajan. Pelaajakohtainen ja kaikki toimiluvanhaltijoita koskeva keskitetty tappio- tai kulutusraja olisi tehokkain tapa pelihaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ja kyseinen selvitys tulisi käynnistää välittömästi.

- Rahapelitoimiluvanhaltioiden peleihin tulisi lisätä kaiken pelaamisen estävä pikasulkutoiminto (Panic Button).

Silvennoinen Inka
Peluuri - Peluuri/ Sininauhaliitto